

ทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคล

Personal Constructs Theory

ปัญจนานู วรวัฒน์ชัย*

Panjanat Vorawattanachai*

รับบทความ : 17 สิงหาคม 2562 / แก้ไขบทความ : 8 พฤศจิกายน 2562 / ตอรับการตีพิมพ์ : 12 พฤศจิกายน 2562

บทนำ

จอร์จ เอ เคลลี (George A. Kelly) เป็นนักจิตวิทยาที่มีความเชื่อว่า มนุษย์นั้นมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะ และมนุษย์มีสติปัญญาหรือโครงสร้างของสติปัญญาที่สามารถปรับให้เกิดการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมได้ตามระดับวุฒิภาวะหรือความพร้อม และเขายังไม่ปฏิเสธอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเพียงแต่มีความสำคัญอันดับรองจากศักยภาพทางสติปัญญา ซึ่งมนุษย์จะใช้เวลาเรียนรู้ด้วยสติปัญญาเพื่อปรับตัวอยู่เหนือสิ่งแวดล้อม เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์ต้องการที่จะ “ทำนาย” (Predict) และ “ควบคุม” (Control) เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์เข้าไปเกี่ยวข้อง เขาเรียกทฤษฎีของตนเองว่าทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคล (Personal Constructs Theory) ซึ่งแนวคิดของเขามีความล้ำหน้าและร่วมสมัยกว่าใคร

ทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคล

ภาพที่ 1 จอร์จ เอ เคลลี (George A. Kelly)

ที่มา: ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554, น.263)

ชีวประวัติ

จอร์จ เอ เคลลี (George A. Kelly) เกิดเมื่อวันที่ 28 เมษายน ค.ศ. 1905 ในฟาร์มใกล้เมืองเพิร์ธ มลรัฐแคนซัส เขาเป็นลูกชายคนเดียวของดอร์ (Dor) และเคลลี (Kelly) ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรี ในปี ค.ศ. 1926 สาขาฟิสิกส์และคณิตศาสตร์จาก พาร์ค คอลเลจ (Park College) ตามด้วยระดับปริญญาโทในสาขา สังคมวิทยา จากมหาวิทยาลัยแคนซัส ต่อมาในปี ค.ศ.1929 เขาได้ทุนการศึกษาไปเรียนต่อทางด้านการศึกษา ที่มหาวิทยาลัยเอดินเบิร์ก สกอตแลนด์ ระหว่างเรียนที่สกอตแลนด์เขาพบว่า ที่แท้แล้วตนเองสนใจวิชาจิตวิทยา

* สาขาวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

* Psychology Branch, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

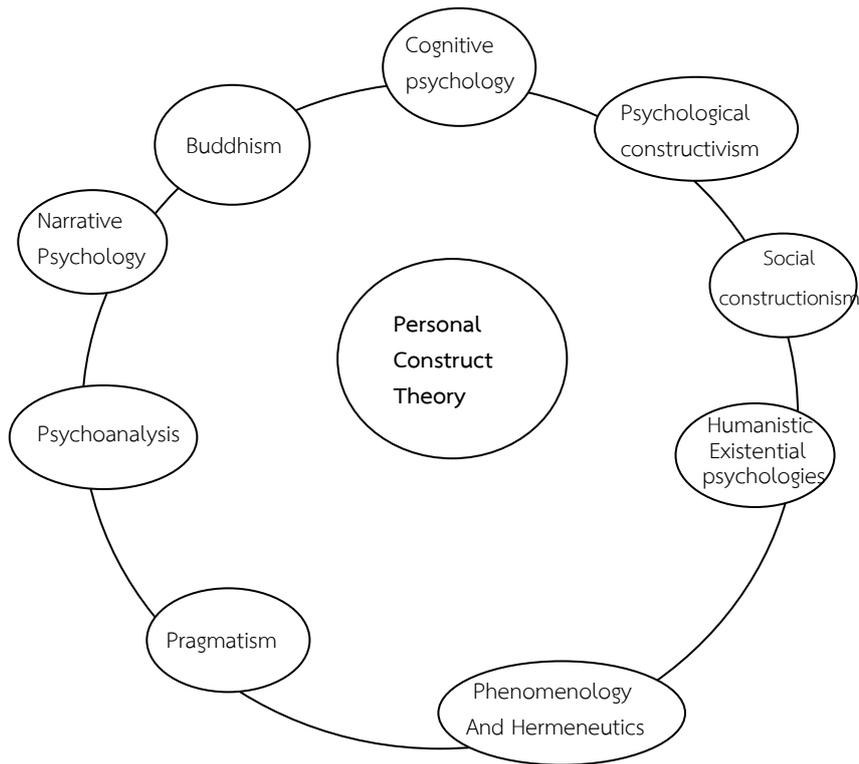
มากกว่าด้านอื่น ดังนั้นเมื่อกลับมาสหรัฐอเมริกา เขาจึงเข้าเรียนระดับปริญญาเอก สาขาจิตวิทยา ณ มหาวิทยาลัยไอโอวา ได้รับปริญญาเอกในปี ค.ศ. 1931 โดยทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ความด้อยความสามารถด้านการพูดและการอ่าน เขาเริ่มงานอาชีพด้วยการเป็นนักจิตวิทยาด้านวิชาการ (Academic Psychologist) แต่ในขณะที่เริ่มงานอาชีพอเมริกาเศรษฐกิจตกต่ำ (Depression of the 1930) สาขาอาชีพจิตวิทยาซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดอย่างมาก ในขณะนั้น คือ จิตวิทยาคลินิกเขาจึงเบนความสนใจมาศึกษาสาขาจิตวิทยาคลินิก เมื่อจบการศึกษาเขาได้สอนที่ Fort Hays Kansas State College และพัฒนาโปรแกรมการบำบัดเด็กที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์และพฤติกรรม ประสบการณ์ในการช่วยเหลือเด็กเหล่านี้กลายเป็นฐานของแนวคิดของเขาในเวลาต่อมาซึ่งเคลลี ไม่ติดขัดกับวิธีบำบัดเพียงทฤษฎีใดทฤษฎีเดียว เขาใช้หลายวิธีในการรักษาแก้ไขพฤติกรรม เขาทดลองใช้ทั้ง วิธีใหม่ ๆ และวิธีดั้งเดิมซึ่งประสบการณ์เหล่านี้ท้ายสุดเป็นฐานแนวคิดของทฤษฎีบุคลิกภาพ และการทำจิตบำบัดแบบเคลลีในเวลาต่อมา (นพมาศ อึ้งพระ, 2546, น. 257-258)

ในระหว่างสงครามโลก ครั้งที่ 2 เขาเข้าไปทำงานเป็นนักจิตวิทยาให้กับหน่วยงานในกองทัพเรือ หลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 ความต้องการนักจิตวิทยาคลินิกเพิ่มมากขึ้น เคลลี (Kelly) จึงเป็นแนวหน้าผู้หนึ่งที่บุกเบิกศาสตร์ด้านจิตวิทยาคลินิกขึ้น เมื่อสงครามสงบเขากลับมาเป็นอาจารย์ ณ มหาวิทยาลัยแมริแลนด์ และมหาวิทยาลัยไอโอไอโอเขาดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์และผู้อำนวยการด้านจิตวิทยาคลินิก ณ มหาวิทยาลัยไอไอโอ เป็นเวลา 20 ปี ได้ก่อตั้งและพัฒนาโปรแกรมจิตวิทยาคลินิกที่โดดเด่น และได้นำเสนอทฤษฎีบุคลิกภาพตามแนวคิดของเขา ในปี ค.ศ. 1965 เคลลีได้รับการแต่งตั้งเป็นหัวหน้ากลุ่มวิชาสาขาพฤติกรรมศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัย Brandeis สถาบันที่เขาได้มีโอกาสและเวลาทำงานวิจัยอย่างเข้มข้น แต่น่าเสียดายว่าเขาได้ถึงแก่กรรมในปี ค.ศ. 1967 (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2554, น. 264-265)

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎี

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคล คือ ทางเลือกเชิงสร้างสรรค์ (Constructive Alternativism) เป็นแนวคิดที่มีความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนต้องการแสวงหาและควบคุมความจริงเพื่อพิสูจน์สิ่งที่ได้ทำนายและคาดหวังในเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงอาจกล่าวได้ว่า “**มนุษย์ทุกคนจะมีกระบวนการทางจิตวิทยาเพื่อถ่ายทอดการตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น**” (A person's processes are psychologically channelized by the ways in which he anticipates events) ดังนั้นทุกคนจึงต้องการขับเคลื่อนตนเองให้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยคาดหวังว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดขึ้นจริงในอนาคต ซึ่งอนาคตเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนอยากได้อย่างมากไม่ใช่อดีตที่ผ่านมาแล้ว การคาดหวังจึงเป็นการแสวงหาของมนุษย์ที่จะมองหาว่าจะทำให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไรเหมือนกระบวนการทดลองทางวิทยาศาสตร์ เนื่องจากต้องมีทำนายและทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความจริงในการทำนายเหตุการณ์ต่าง ๆ การทำเช่นนี้เคลลี (Kelly) เรียกว่า โครงสร้างส่วนบุคคล (Person Constructs)

ทฤษฎีของเขาได้รับความสนใจอย่างยิ่งจากนักจิตวิทยาหลายคนและในเวลาต่อมาได้มีนักจิตวิทยาบางคนพยายามวิเคราะห์เชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีของเขากับแนวคิดทางปรัชญาและแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาอื่น ๆ ดังภาพที่ 2 การเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคลกับแนวคิดทางปรัชญาและแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาอื่น ๆ

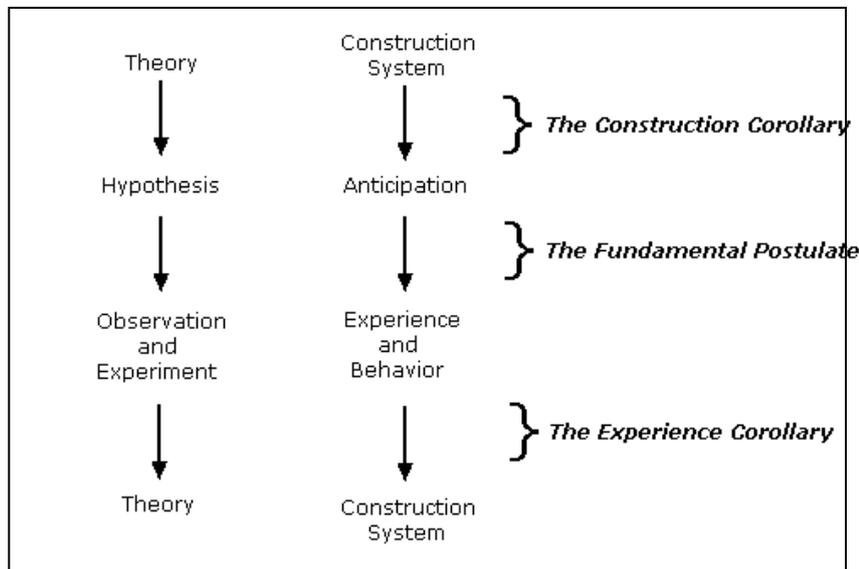
ภาพที่ 2 การเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคลกับแนวคิดทางปรัชญาและแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาอื่น ๆ
ที่มา: Gabriele (2017, p. 34)

จากการเชื่อมโยงแนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคลดังกล่าวผลปรากฏว่า ไม่มีส่วนไหนที่เหมือนแนวคิดของทฤษฎีเหล่านั้นโดยสิ้นเชิง แต่ก็เชื่อว่าการผสมผสานแนวคิดต่าง ๆ จนมาเป็นทฤษฎีดังกล่าว ซึ่งทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคลจะศึกษาบุคลิกภาพของแต่ละคนในการทำนายและการคาดหวังต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ จึงทำให้เข้าใจได้ว่าความคิดที่แตกต่างกันนั้นเป็นลักษณะส่วนบุคคลเปรียบเสมือนทุกคนต่างมีเลนส์ในการดูโลกเป็นของตัวเองจึงทำให้ในเหตุการณ์เดียวกันแต่บุคคลนั้น ๆ จะรับรู้แตกต่างจากผู้อื่น (George, 2003, p. 3-4) แนวคิดสำคัญของเคลลีที่นำเสนอมี ดังนี้

คนทุกคนเป็นนักวิทยาศาสตร์

ทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคลของเคลลี (Kelly) ได้เริ่มต้นจากสิ่งที่เขา เรียกว่า อุปมาอุปมัย (Fruitful Metaphor) จากการศึกษาสังเกตเขาพบว่า มนุษย์จะมีพฤติกรรมทางความคิดด้วยการคาดคะเนแนวโน้มเหตุการณ์ล่วงหน้าและพยายามรวบรวมหาข้อมูลสนับสนุนความคิดนั้นซึ่งไม่ต่างจากนักวิทยาศาสตร์ ทำให้เขาเชื่อมโยงธรรมชาติของมนุษย์เข้ากับความเป็นวิทยาศาสตร์ด้วยความเชื่อว่า มนุษย์เราทุกคนนั้นล้วนแล้วแต่เป็นนักวิทยาศาสตร์ด้วยกันทั้งสิ้น เราสามารถตั้งทฤษฎี (ความคิด) จากนั้นจึงตั้งเป็นสมมติฐาน (ความคาดหวัง) ทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล (ประสบการณ์และพฤติกรรม) และจึงสรุปผลความคิดอีกครั้ง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการคิด การจดจำ และการแก้ปัญหาเพื่อใช้ในการแปลความและทำนายเหตุการณ์นั้น เราจึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการใช้ “แนวคิดทางเลือกเชิงสร้างสรรค์” (Constructive Alternativism) นับเป็นจุดสำคัญของทฤษฎีของเขา เนื่องจากมนุษย์ทุกคนมีอิสระที่จะแปลความหมายของประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้เสมอ และมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกเป้าหมายให้กับชีวิตของตนและทันทีที่ได้เลือกเป้าหมายแล้วเป้าหมายนั้นจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องของคนคนนั้น นอกจากนี้

ทฤษฎีของเขายังต้องอาศัยองค์ประกอบทั้งการคิดแบบเสรีภาพ (Freedom) และการกำหนด (Determinism) สำหรับเขาแล้วการกำหนดและเสรีภาพนั้นเป็นสิ่งที่แยกไม่ออก เนื่องจากต่างมีอิทธิพลต่อกันแต่ในขณะเดียวกันก็เป็นอิสระจากกัน (George, 2006 ; นพมาศ อึ้งพระ, 2551, น. 259) ดังภาพที่ 3 แสดงโครงสร้างประกอบแนวคิดคนทุกคนเป็นนักวิทยาศาสตร์

ภาพที่ 3 แสดงโครงสร้างประกอบแนวคิดคนทุกคนเป็นนักวิทยาศาสตร์

ที่มา: George (2006)

ธรรมชาติของความคิดและการคิด

การศึกษาของเคลลี (Kally) เขาจะให้ความเคารพความแตกต่างทางความคิดและวัฒนธรรมที่เป็นรากฐานของแต่ละบุคคลจึงทำให้การศึกษาธรรมชาติของความคิดของบุคคลมีความชัดเจน (Credulous) จนประสบความสำเร็จ เพราะตามทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคลนั้นบุคคลจะสร้างความหมายต่อสิ่งต่างๆ ตามประสบการณ์เดิมของตนตามรากฐานที่เป็นมา ดังนั้นประสบการณ์และบุคลิกภาพส่วนตัวของบุคคลจะเป็นตัวกำหนดว่าเขาจะสร้างความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างไร ซึ่งธรรมชาติของความคิด การคิด และการตีความหรือความคิดที่เราสร้างขึ้นเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับประสบการณ์ใหม่นั้นมักจะมีมูลเหตุขึ้นอยู่กับประสบการณ์เก่าที่เรามี เขาจึงมีแนวคิดที่ว่า ความคิด คือ วิธีการจัดการประสบการณ์ในแง่ของการจัดความเหมือนและความต่าง ดังนั้นความคิดจึงมีสองขั้วคือ ความเหมือนและความต่าง เช่น การที่จะบอกได้ว่านางสาว เอ ฉลาดแสดงว่าจะต้องมีคนอื่นที่โง่กว่า จึงจะสามารถเปรียบเทียบได้ ธรรมชาติของความคิดและการคิดนั้นแบ่งออกเป็นหลายคุณลักษณะ ดังนี้ (George, 2006 ; นพมาศ อึ้งพระ, 2551; Gabriele, 2017, pp. 32-36)

1. แกนความคิด (Core Construct) คือ ความเชื่อที่สะท้อนเอกลักษณ์ส่วนบุคคลเปลี่ยนแปลงได้ยากมากเปรียบได้ดังบุคลิกภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของคนคนนั้น
2. ความคิดตรง หรือ ความคิดรอบนอก (Peripheral Constructs) คือ ความคิดที่สามารถถูกเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย
3. การแทรกซึมของความคิด (Permeability) การที่ความคิดเปลี่ยนแปลงเมื่อมีความคิดตัวใหม่แทรกซึมเข้ามาในระบบโครงสร้างความคิด

4. **การยื่นกรณทางความคิด (Preemptive Constellatory)** หมายถึง การยื่นกรณไม่ให้ความคิดของตนที่มีกลายเป็นส่วนหนึ่งของความคิดอื่น ๆ ไม่ยอมให้เกิดการแทรกแซงทางความคิดได้

5. **การเหมารวม (Constellatory Construct)** หมายถึง ทันทีที่เราเจอคนคนหนึ่งซึ่งเราสามารถจัดประเภทให้ได้ เราจะมอบคุณลักษณะให้เขาชุดหนึ่ง

6. **ความคิดเปิด (Propositional Construct)** หมายถึง ความคิดที่เปิดโอกาสสร้างสรรค์ในทุกแง่และมีความยืดหยุ่นสูง

นอกจากส่วนของความคิดแล้วเคลลียังมุ่งเน้นไปที่ส่วนของข้อคิดหรือ Corollary อีกเช่นกัน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 11 ลักษณะดังนี้ (George, 2003, pp. 9-15; George, 2006)

1) **Construction Corollary** หมายถึง บุคคลจะคาดการณเหตุการณใด ๆ ด้วยโครงสร้างอย่างมีความหมาย นั่นคือบุคคลจะอาศัยการจำลองเหตุการณตามแบบเดิมเพื่อเข้าใจเหตุการณนั้น ๆ ดังนั้น ในส่วนของ Construction Corollary คือ การสร้างความคิดของเราโดยใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาว่าจะเกิดขึ้นตามที่เคยเกิด บุคคลจึงใช้ประสบการณ์เก่าเป็นตัวตีความความคิดคาดหวังของ เช่น ถ้าเรตั่งนาฬิกาปลุกตอน 6 โมงเช้า เราก้คาดหวังให้ตั่งตอน 6 โมงเช้า เช่นที่มันเคยตั่งทุก ๆ วัน หรือถ้าฉันทำตัวดีกับใครบางคนฉันคาดหวังว่าพวกเขาจะประพฤติตนดีกับฉันเช่นกัน

2) **Individuality Corollary** หมายถึง บุคคลตีความเหตุการณและสร้างโครงสร้างแตกต่างกันไปแม้ว่าจะเป็นเรื่องเดียวกัน ไม่มีใครตีความเหตุการณเดียวกันเหมือนกันทุกประการ เพราะทุก ๆ คนมีโครงสร้าง (Construction) ของประสบการณ์เก็บไว้ที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ การตีความมีความสำคัญยิ่งกว่าความเป็นจริงของเหตุการณนั้น และการตีความมีแตกต่างกันไปเช่นเดียวกัน แต่ท่ามกลางความแตกต่างย่อมมีความเหมือนกันอยู่บ้างเกี่ยวกับความคิดที่มีต่อเหตุการณ หากต่างมีประสบการณ์และอยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันเราก้เห็นสิ่งต่าง ๆ คล้ายกันจึงสามารถที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันได้ ดังเช่น การที่ผู้ชายกำลังมองหาผู้หญิงมาเป็นคู่ชีวิตก็อยากจะได้คนที่มีความคล้ายคลึงกันทางความคิด รสนิยม และอุดมการณเพื่อให้เรารู้ว่าเขารู้สึกอย่างไร

3) **Organization Corollary** หมายถึง เมื่อมีเหตุการณใดเกิดขึ้นบุคคลแต่ละคนพยายามจัดระเบียบระบบโครงสร้างที่สร้างขึ้นมา เพื่อมองให้เห็นระดับความสำคัญและความเกี่ยวข้องภายในโครงสร้างนั้น ๆ กับโครงสร้างอื่น ๆ เคลลีได้เสนอแนวคิดนี้ว่า แต่ละบุคคลจะมีวิวัฒนาการทางบุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะเพื่อสะดวกในการคาดการณเกี่ยวกับเหตุการณมีระบบโครงสร้างที่เรียงลำดับระหว่างความสัมพันธ์กัน ดังนั้นถึงแม้ว่าผู้คนมีความแตกต่างกันไม่ใช่เฉพาะด้านความคิดแต่ยังต่างกันในด้านของวิธีจัดการความคิดด้วย ดังเช่น ถ้าโครงสร้างหนึ่งถูกใช้อย่างสม่ำเสมอในการคาดการณจะทำให้เราเป็นคนมีอคติได้ ตัวอย่าง “เรา” เป็นคนดี สะอาด ฉลาด และมีคุณธรรม ส่วนคนอื่นไม่ดี สกปรก โง่ และไร้คุณธรรม เป็นต้น

4) **Dichotomy Corollary** หมายถึง โครงสร้างที่บุคคลสร้างขึ้นประกอบด้วยโครงสร้างสองขั้วซึ่งตรงกันข้ามเปรียบดังขาวกับดำ เนื่องจากเราจะเก็บประสบการณ์รูปแบบที่เป็นประโยชน์แก่ตัวเราไว้ใช้ ส่วนโครงสร้างอื่นเราจะใช้เป็นขั้วเปรียบเทียบกัน เช่น สุข-ทุกข์ ชอบดนตรี-ไม่ชอบดนตรีเป็นประชาธิปไตย-ไม่เป็นประชาธิปไตย ถูก-ผิด ดี-เลว เป็นต้น

5) **Choice Corollary** หมายถึง บุคคลจะเลือกโครงสร้างที่เขาสร้างขึ้นมาเพื่อคาดหวังว่าเหตุการณนั้นจะเป็นไปได้ ถึงแม้การคาดหวังจะไม่ประสบความสำเร็จเสมอไปบุคคลก็เปลี่ยนแปลงแนวทางเพื่อหาทางเลือกใหม่เพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับตัวเอง ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลมีเสรีภาพที่จะเลือกตามที่เขาปรารถนาและเป็นประโยชน์กับตัวเขา เคลลียังกล่าวอีกว่าปกติมนุษย์จะเลือกของที่ทำหายหรือไม่ก็ละเอียด

เพื่อให้เราเกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น ดังเช่น ในเรื่องของการตีความเกี่ยวกับสังคมที่เราอยู่ และเราก็ชอบเลือกของ ที่เสริมความเข้าใจให้กับสังคม

6) **Range Corollary** หมายถึง โครงของแต่ละบุคคลจะมีขอบเขต มีความหมายและมีเป้าหมาย เฉพาะ ไม่มีโครงสร้างใดที่สามารถคาดการณ์ได้กับทุกเหตุการณ์ โครงสร้างที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์อาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างนั้น อยู่เหนือขอบเขต เช่น โครงสร้างของสูงกับเตี้ย ใช้ได้กับบุคคล ต้นไม้ บ้าน แต่ไม่ได้ใช้กับความดี ความงาม เป็นต้น

7) **Experience Corollary** หมายถึง โครงสร้างของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันตามเหตุการณ์ ขึ้นอยู่ว่าการสร้างและการตีความนั้นใช้แล้วประสบความสำเร็จก็จะเป็นโครงสร้างของบุคคลนั้น ดังนั้น โครงสร้างใด ๆ ของบุคคลขึ้นกับประสบการณ์เฉพาะตนและมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเก่าเมื่อมีประสบการณ์ ใหม่ โดยจะผ่านวงจร 5 ขั้นตอน คือ มีการคาดหมายล่วงหน้า(Anticipation) ต้องเข้าไปมีส่วน (Investment) เผชิญหน้าเหตุการณ์ (Encounter) ยืนยันยอมรับหรือไม่ยอมรับ (Confirmation or Disconfirmation) และถ้ายอมรับก็จะปรับโครงสร้างใหม่ (Constructive Revision) เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาคราวต่อไป

8) **Modulation Corollary** หมายถึง โครงสร้างมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาหากได้รับการพิสูจน์ ว่าสามารถแก้ไขปัญหาตามที่คาดการณ์นั้นได้ก็จะถูกนำมาจัดไว้อยู่กับกรอบแนวความคิด กระบวนสร้าง โครงสร้าง และการจัดระบบใหม่ ซึ่งจะเป็นเช่นนี้ได้บุคคลนั้นต้องเป็นผู้เปิดกว้างอย่างเพียงพอกับเหตุการณ์ ที่แปลกใหม่ เช่น โครงสร้างที่เป็นความตึงามกับชั่วร้าย อาจเปลี่ยนไปตามกาลเทศะ เหตุการณ์และบุคคล ที่เกี่ยวข้อง

9) **Fragmentation Corollary** หมายถึง บุคคลสร้างโครงสร้างของความคิดหลาย โครงสร้างซึ่งอาจเป็นทั้งความคิดเก่า และความคิดใหม่ บางความคิดอาจไม่กลมกลืนไปด้วยกัน ด้วยบางคน มีหลายบทบาท เช่น บางคนมีโครงสร้างความคิดในฐานะเป็นผู้ชายคนหนึ่ง ในฐานะลูกชาย ในฐานะสามี ในฐานะพ่อ และในฐานะครู เป็นต้น เราจึงไม่สามารถเข้าใจบุคลิกภาพและพฤติกรรมได้ทั้งหมดว่าบุคคลจะทำ อย่างไร จะเป็นอะไรในอนาคตเพราะอาจมีความความรักหรืออคติเข้ามามีส่วนด้วยซึ่งบางเรื่องอาจเป็นเรื่อง ที่เรานึกไม่ถึง ทั้งนี้เนื่องจากระบบความคิดของเรานั้นมีความผันผวนเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

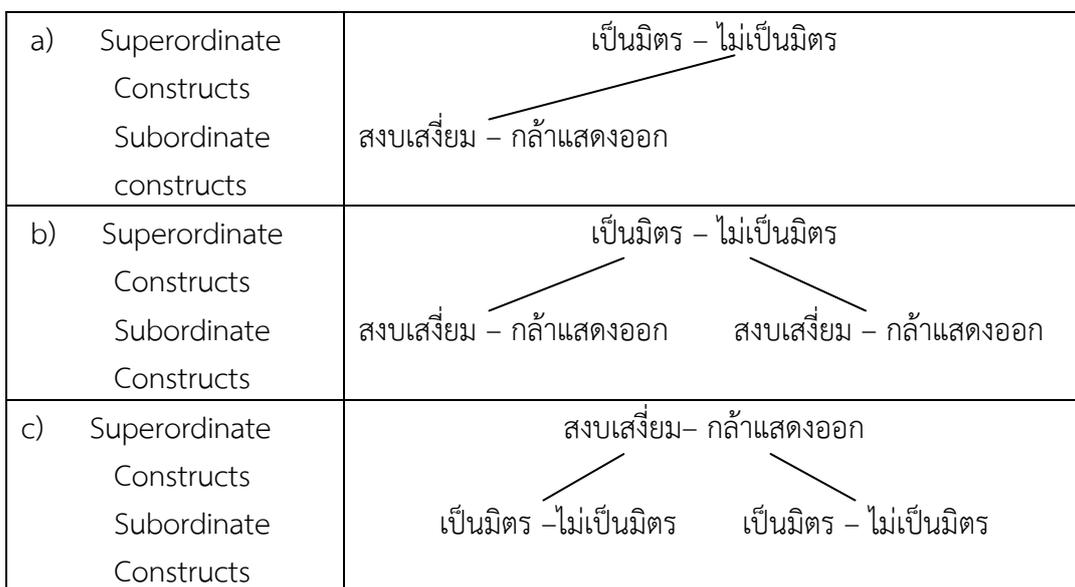
10) **Commonality Corollary** หมายถึง โครงสร้างความคิดของคนคนหนึ่งอาจคล้าย ๆ กับอีกคนหนึ่งหรือของอีกหลายคนถ้ากระบวนทางจิตมีความคล้ายกัน นั้นแสดงให้เห็นว่าแม้คนเราจะ แตกต่างกันแต่ไม่ได้หมายความว่าจะไม่มีความคล้ายกัน ถ้าบุคคลเหล่านั้นมีการตีความในความจริงเรื่องนั้น ตรงกันก็จะส่งผลให้พฤติกรรมและความรู้สึกมีคล้ายกันได้ถึงแม้ว่าประสบการณ์จะต่างกัน

11) **Sociability Corollary** หมายถึง การที่คนคนหนึ่งสามารถตีความโครงสร้างของคน อื่นได้อาจเป็นเพราะมีบทบาทในกระบวนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกัน เมื่อเราเข้าใจความคิดของคนอื่น เราก็ จะสามารถคาดเดาพฤติกรรมของคนนั้น ๆ ได้ และสามารถที่จะปรับพฤติกรรมของเราให้สอดคล้องกับเขาได้ เช่นกัน ดังนั้น บุคคลจึงสามารถแสดงบทบาทเชิงสังคมที่คล้ายคลึงกับคนอื่นได้ เช่น แสดงบทบาทเป็นหัวหน้า ทั้ง ๆ ที่เป็นลูกน้อง

มนุษย์ทุกคนจะมีโครงสร้างความคิดในการคาดการณ์และตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็น ลักษณะเฉพาะของแต่ละคน ไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในชีวิตต่างต้องแสวงหาทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา อาจจะมีดีบ้างหรือถูกบ้างสุดท้ายแล้วจะเก็บเกี่ยวไว้เป็นประสบการณ์ และบางครั้งอาจมีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กับบุคคลอื่นทั้งที่แตกต่างหรือคล้ายคลึงกันเพื่อจัดการทางเลือกใหม่ ด้วยเหตุนี้โครงสร้าง ของแต่ละบุคคลจึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละคน

สองขั้วของโครงสร้าง

มนุษย์ทุกคนมีการสร้างโครงสร้างจากประสบการณ์เดิมๆ ด้วยการจัดกลุ่มประสบการณ์ตามความเหมือนและความต่าง โครงสร้างที่สร้างขึ้นมักประกอบด้วยประสบการณ์เดิมหลายประการ ซึ่งมีส่วนที่คล้ายกันและต่างกันเป็น 2 ขั้วเสมอ เช่น ดี-ชั่ว ถูก-ผิด สวย-ไม่สวย ฉลาด-โง่ (ศรีเรื่อน แก้วกังวาล, 2554, น.269) การเข้าสู่กระบวนการของการจับคู่ เหมือนการตั้งสมมติฐานสองขั้ว คือ มี Ho กับ Ha เพียงแต่มาใช้กับคน เช่น ลักษณะของบุคคลคนหนึ่งมีพฤติกรรมคงที่ในรูปแบบหนึ่งตลอดเวลา พูดได้ว่านั่นคือลักษณะของเขา แต่ถ้าพฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่คงที่แสดงว่ารูปแบบนั้นไม่ใช่รูปแบบของเขาแล้ว ในทำนองเดียวกันในบุคคลอื่นอาจจะใช้ลักษณะโครงสร้างบุคคล (Personal Constructs) ในการอธิบายคนคนนี้ต่างกันออกไป อาทิเช่น การใช้คำว่าเขามีลักษณะเป็นมิตร กล้าแสดงออก มีความฉลาด มีลักษณะความเป็นชาย แต่ในทางตรงกันข้ามคนอื่นอาจใช้รูปแบบ (Constructs) ที่ต่างกันออกไปอธิบายว่า เขาเป็นคนชอบสังคม มีความรู้สึกไว ช่างคิด และกล้าหาญ ซึ่งแต่ละคนอาจจะอธิบายรูปแบบทั้ง 2 อย่างจึงเป็นการพอเพียงในการที่จะบอกได้ว่าเป็นเรื่องของคน ๆ เดียวกัน แต่การใช้รูปแบบของการอธิบายแตกต่างกันก็พอที่จะทำนายได้ การอธิบายด้วยรูปแบบที่ต่างกันนี้เคลือบมองว่าแต่ละรูปแบบที่มีความแตกต่างกันนั้นบางรูปแบบสำคัญกว่าอีกรูปแบบในการที่จะใช้ในวิเคราะห์หรือทำนายคน ๆ นั้น รูปแบบที่สำคัญกว่านี้เขาเรียกว่า “**Superordinate Constructs**” และรูปแบบที่สำคัญน้อยกว่าเรียกว่า “**Subordinate Constructs**” แต่อย่างไรก็ตาม Superordinate Constructs ของคนบางคนอาจเป็น Subordinate Constructs ของอีกคนหรือในทางกลับกัน ซึ่งการทำงานของ Superordinate Constructs สามารถอธิบายได้ ดังภาพที่ 4 แสดงลักษณะของ Superordinate Constructs และ Subordinate Constructs (วิจิตพาณี เจริญขวัญ, 2551, น. 191-192 ; ศรีเรื่อน แก้วกังวาล, 2554, น. 269)

ภาพที่ 4 แสดงลักษณะของ superordinate และ subordinate constructs

ที่มา: วิจิตพาณี เจริญขวัญ (2551, น. 192)

ยกตัวอย่างการอธิบายจากภาพที่ 4 ในข้อ a คือการที่มองว่าคน ๆ นั้นเป็นมิตรหรือไม่เป็นมิตร ถ้าเป็นมิตรจะคู่ต่อไปว่าเป็นคนสงบเสงี่ยมหรือกล้าแสดงออก ซึ่งจากข้อ a จะไม่ให้ความสำคัญว่าเป็นคนสงบเสงี่ยมหรือกล้าแสดงออก เนื่องจากจะมุ่งไปที่ส่วนที่เป็น Superordinate Constructs คือ ไม่เป็นมิตร ในทางตรง

ข้ามส่วนของ b) Subordinate Constructs เป็นความสงบเสงี่ยมหรือกล้าแสดงออก ซึ่งจะนำไปสู่ทั้งเป็นมิตรและไม่เป็นมิตร

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคลของเคลลีจะสะท้อนพฤติกรรมของมนุษย์ไว้เป็นแนวทางว่าแต่ละบุคคลวางรูปแบบการมองโลกของตนเองไว้อย่างไร ซึ่งรูปแบบการมองโลกของคนจะคงที่หรือเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของคน ๆ นั้น หัวใจสำคัญของทฤษฎี คือ การแสวงหาโครงสร้างด้วยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ (Constructive Alternativism)

บทบาทของ Constructive Repertory Test

บุคคลสร้างรูปแบบของตนเองอย่างไรเคลลีได้แสดงให้เห็นด้วยการสร้าง The Role Construct Repertory Test ขึ้น ซึ่งรู้จักในฐานะ “Rep Test” เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อทำให้มองเห็นภาพของรูปแบบของคน โดยการใช้รูปแบบ 2 ด้าน ให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของชีวิตของคน ๆ นั้น โดยผ่านสมมุติฐานซึ่งจะแสดงให้เห็นใน Rep Test การทำให้เข้าใจ Rep Test เคลลีใช้ Repertory Grid หรือ Rep Grid โดยการจินตนาการว่าให้คน ๆ หนึ่งพิจารณาและบอกลักษณะที่ชื่นชอบของคน 8 คนที่เข้ามาในชีวิตของตน ๆ นั้นซึ่งได้แก่ ตนเอง แม่ พ่อ พี่ชายหรือพี่สาว (น้องชายน้องสาว) คู่หูเพื่อนสนิท รวมทั้งคนที่ไม่ยอมรับหรือคนที่ชอบข่มขู่ แต่ละคน ชื่อแต่ละคนจะอยู่ทางแนวตั้ง ส่วนทางแนวนอนแสดงด้วยวงกลมสามวงในคนที่ต่างกัน ดังภาพที่ 5 แสดงลักษณะของ Rep Grid (วิจิตพาลี เจริญขวัญ, 2551, น.193)

ตนเอง	แม่	พ่อ	พี่ชายหรือพี่สาว	เพื่อนสนิท	คู่หู	คนที่ไม่ยอมรับ	คนที่ชอบข่มขู่	รูปแบบ 2 คน (Bipolar construct)
⊗	✓			⊗	✓	○		ชอบสังคม - ไม่ชอบสังคม
✓		○	✓		⊗	✓	⊗	สุขภาพดี - สุขภาพไม่ดี
	⊗	✓	✓	⊗		○		สนใจศาสนา - ไม่สนใจศาสนา
⊗			⊗	✓	✓		○	กล้าแสดงออก - สงบเสงี่ยม
✓	⊗	⊗	✓	✓	○			ซื่อสัตย์ - ไม่ซื่อสัตย์
✓	○	✓		⊗	⊗	✓		คิดถึงคนอื่น - ไม่คิดถึงคนอื่น
○		✓	⊗	✓	✓		⊗	มีระเบียบ - ไม่มีระเบียบ
	✓	⊗	⊗		✓	○		เจียบ - อะอะอะ

ภาพที่ 5 แสดงลักษณะของ Rep Grid
ที่มา: วิจิตพาลี เจริญขวัญ (2551, น. 193)

หมายเหตุ

คล้ายกับลักษณะด้านแรกของรูปแบบ 2 ด้าน

แทนด้านแรกของรูปแบบ 2 ด้าน

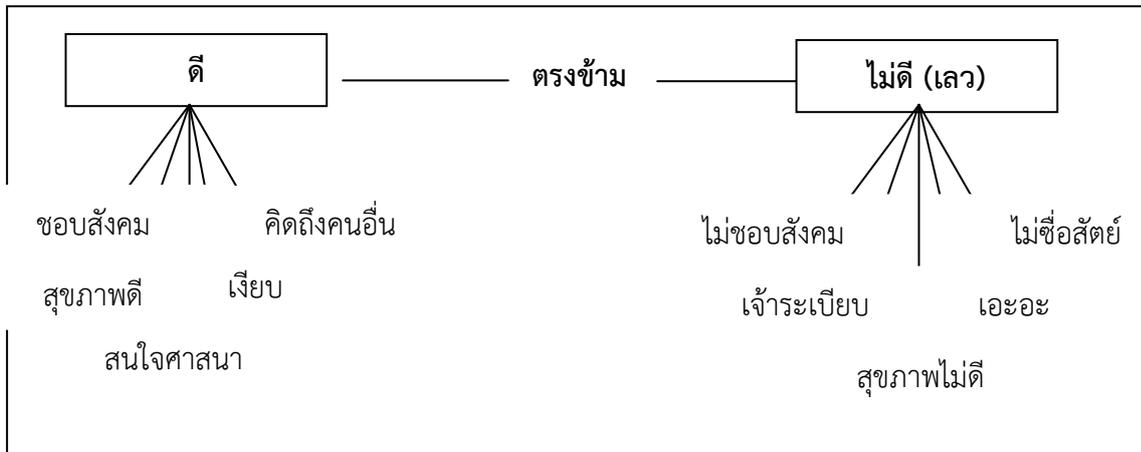
แทนการมองเห็นที่ต่างกัน แทนด้านที่ 2

แทนด้านที่ 2 ของรูปแบบ 2 ด้าน

จากภาพที่ 5 สามารถสรุปได้ว่าคน ๆ นี้นับมองตนเองและเพื่อนสนิทในฐานะที่เป็นคนชอบสังคมส่วนคนที่ชอบข่มขู่เป็นคนที่ไม่ชอบสังคม และขั้นต่อมาคือพิจารณาอีก 5 คนที่เหลือและตัดสินในว่าเป็นพวกชอบสังคมหรือไม่ชอบสังคม และขีด ✓ ถ้ามองว่าเป็นคนชอบสังคมและไม่ต้องเขียนเครื่องหมายอะไรถ้ามองว่าเป็นคนไม่ชอบสังคมในรูปแบบอื่นๆ ที่เหลืออยู่อีก 7 รูปแบบจะถูกพิจารณาเช่นเดียวกันและจะเห็นความแตกต่างของคน 3 คน และอีก 2 คนที่จะถูกมองว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไรและมองดูทั้ง 5 คนที่ปรากฏอยู่ใน Rep Test (วิจิตพาลี เจริญขวัญ, 2551, น.194)

ในความเป็นจริงแล้วการวิเคราะห์ผลจาก Rep Test ค่อนข้างซับซ้อน เนื่องจากข้อแรกจะต้องวิเคราะห์ความแตกต่างและประเภทของรูปแบบที่แต่ละคน (Personal Constructs) เป็น เพราะมีข้อจำกัดของข้อความหรือรูปแบบนั้นกว้างเกินไปหรือเปล่า สิ่งต่อมาคือการวิเคราะห์จะต้องศึกษารูปแบบของความสัมพันธ์ของแต่ละรูปแบบ รวมทั้งข้อปลีกย่อยที่แต่ละคนมีด้วย เช่น จากตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่า เพื่อนสนิทกับคู่หูถูกมองว่าเป็นพวกชอบสังคมกล้าแสดงออก คิดถึงคนอื่นและมีระเบียบ ในทางตรงข้ามคนที่ชอบข่มขู่คนอื่นและพ่อถูกมองว่าเป็นคนไม่ชอบสังคม สงบเสงี่ยมและไม่มีระเบียบ ซึ่งรายละเอียดต่าง ๆ ที่จะใช้วิเคราะห์นั้นยังมีอีกหลายอย่าง ซึ่งนักจิตวิทยาจะต้องได้รับการฝึกที่จะใช้ Rep Grid ด้วย การวิเคราะห์จะวางอยู่บนพื้นฐานของเครื่องมือคณิตศาสตร์ เพื่อให้มองเห็นรูปแบบของแต่ละคนได้ง่ายยิ่งขึ้นซึ่งจะแสดงให้เห็นตามภาพที่ 6 แสดงรูปแบบที่สำคัญของบุคคล (วิจิตพาศน์ เจริญขวัญ, 2551, น. 194)

ภาพที่ 6 แสดงรูปแบบที่สำคัญของบุคคล
ที่มา: วิจิตพาศน์ เจริญขวัญ (2551, น. 194)

การทดลองใช้ RCRT

The Role Construct Repertory Test เป็นแบบทดสอบที่เคลลีนิยมใช้ในการเข้าใจโครงสร้างของผู้มาขอรับการบำบัด ดีความและประเมินกระบวนการทางปัญญาและสังคมจากผลการทดสอบแบบทดสอบนี้มีชื่อย่อ ๆ ว่า RCRT ซึ่งบีรี (Bieri) นักจิตวิทยาที่มีความสนใจทฤษฎีนี้ได้ทำการทดลองหาความเที่ยงของ RCRT โดยทำการทดลองกับนักศึกษามหาวิทยาลัย ทำการทดลองโดยจำแนกนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มแยกกลุ่มโดยผลทดสอบ RCRT ได้แก่ (1) กลุ่มนักศึกษาที่คิดซับซ้อน (Cognitive Complexity) (2) กลุ่มนักศึกษาที่คิดเรียบง่าย (Cognitive Simplicity) (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2554, น. 270)

บีรีได้ยึดแนวคิดของเคลลีในการทำการทดลอง แนวคิดนั้นคือ มนุษย์เรามีการคาดการณ์ทำนายสถานการณ์ที่แวดล้อมตัวเขา คนแต่ละคนมีกลุ่มโครงสร้างที่ใช้เป็นหลักในการทำนาย บีรีตั้งสมมติฐานว่าคนที่คิดซับซ้อน (Cognitive Complexity) จะมีความสามารถในการทำนายพฤติกรรมของบุคคลอื่นหรือ/และเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงยิ่งกว่าคนที่คิดเรียบง่าย (Cognitive Simplicity) โดยให้เหตุผลว่าคนที่คิดซับซ้อนเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการแยกแยะปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ดีจึงสามารถตัดสินใจได้ถูกต้องกว่าคนที่คิดเรียบง่ายซึ่งมักมองสิ่งต่าง ๆ อย่างเรียบง่าย ผิวเผิน ดิถยัตริรูปแบบที่กำหนดไว้ โดยมีมุมมองที่แคบ ๆ เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน บีรีได้ให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ตอบคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์เชิงสังคม 12 ข้อ แต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก ตัวอย่างข้อคำถาม มีดังนี้ “คุณกำลังทำงานอย่างตึงเครียดในห้องสมุด มีคน 2 คนเข้ามานั่ง

ตรงกันข้ามกับคุณ และส่งเสียงรบกวนคุณอย่างไม่มีท่าทีว่าจะหยุด คุณคิดว่าคุณจะทำอย่างไรในสถานการณ์เช่นนี้” (ศรีเรื่อน แก้วกั้งวาล, 2554, น.274)

ก. ย้ายไปนั่งที่อื่น

ข. ทำสีหน้าแสดงให้เขาว่าคุณไม่พอใจ

ค. รีบ ๆ ทำงานให้เสร็จแม้ว่าเขาจะส่งเสียงดังอย่างน่ารำคาญ

ง. บอกให้เขาหยุดพูด

เมื่อนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบสอบถามเสร็จแล้วก็ให้เขาเดาว่าเพื่อนอีก 2 คนของเขาจะตอบคำถามในสถานการณ์เหมือนกันอย่างไร นักศึกษาจะได้รับการประเมินเป็นค่าคะแนนจากจำนวนข้อที่เขาทายคำตอบของเพื่อนเขาที่ตอบไว้ได้ถูกต้อง

ผลการวิจัยยืนยันสมมติฐานที่เขาได้ตั้งไว้ นั่นคือนักศึกษากลุ่มคิดซับซ้อนทายคำตอบของเพื่อนเขาได้ถูกต้องมากกว่านักศึกษากลุ่มคิดแบบเรียบง่าย คนกลุ่มหลังยังบอกความเหมือนกันระหว่างตัวเขากับเพื่อนที่ไม่ค่อยได้ซึ่งต่างกับพวกคิดซับซ้อน มีหน้าซำยังมักคิดว่านักศึกษาอื่น ๆ มักจะตัดสินใจกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เหมือนกับตัวเขาเองนั่นคือพวกคิดเรียบง่ายมักจะตัดสินใจเรื่องราวของคนอื่นหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยยึดตนเองเป็นหลัก (Egocentric) (ศรีเรื่อน แก้วกั้งวาล, 2554, น. 274-275)

การประยุกต์ทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคล

ทฤษฎีโครงสร้างส่วนบุคคลได้ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยหลายด้านด้วยกันไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ การเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ เจตคติและความเชื่อ และได้นำมาใช้การทำจิตบำบัด (Psychotherapy) เพื่อรักษาอารมณ์และจิตใจหรือบุคลิกภาพที่ผิดปกติ โดยวิธีทางจิตวิทยาด้วยการใช้ Rep Test พบว่ารูปแบบของคนที่เป็นโรคจิตเภท (Schizophrenia) จะมีรูปแบบความสัมพันธ์กันน้อยกว่าและไม่แน่นอนกว่ารูปแบบความสัมพันธ์ของคนที่มีสุขภาพจิตปกติ นั่นคือคนที่เป็นโรคจิตเภทจะรับรู้โลกที่อาศัยอยู่ด้วยการทำนายและคาดการณ์ไม่ได้ และรับรู้ความจริงไม่สัมพันธ์กัน ดังนั้นในการบำบัดรักษาที่ใช้กันโดยทั่วไป คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บำบัดรักษากับผู้ป่วย โดยให้ผู้ป่วยได้รับประสบการณ์ที่ดีโดยผ่านกระบวนการความสัมพันธ์นี้ ผู้ป่วยจะเริ่มรู้สึกว่าเขาสามารถที่จะแลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิด ทัศนคติและประสบการณ์กับผู้ให้การบำบัดได้ และในขณะเดียวกันผู้ให้การบำบัดก็ต้องให้ความอบอุ่น เข้าใจ ยอมรับ ให้การสนับสนุนให้กำลังใจไม่ตำหนิผู้ป่วยไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวใด ๆ ต้องเคารพในตัวผู้ป่วย และยอมรับในคุณค่าของผู้ป่วยด้วยเช่นกัน จิตบำบัดเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคนสองคน คือ ผู้ป่วยและผู้บำบัดรักษา ในที่นี้ผู้ป่วยคือบุคคลที่มีปัญหา และผู้บำบัดรักษาคือผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งอาจเป็นจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักกฎหมาย หรือนักการศึกษาก็ได้ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ Rep Test ในการสำรวจความสลับซับซ้อนหรือสิ่งที่มีอยู่ในโครงสร้างความคิดของคน ๆ นั้น ในความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในเวลาที่ผ่านมา นอกจากนี้ในคนที่มีความสลับซับซ้อนในเรื่องความยากหรือความเหมือนในการรับรู้จะมีการรับรู้และสามารถที่จะทำนายได้ว่าจะทำพฤติกรรมอย่างไร (วิจิตพาดิณี เจริญขวัญ, 2551, น. 195 ; ศรีเรื่อน แก้วกั้งวาล, 2554, น. 276-277)

บทสรุป

แนวคิดของ เคลลี (Kelly) เชื่อมโยงความเป็นมนุษย์กับวิทยาศาสตร์ และเน้นกระบวนการสำนึก และคิดว่าพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลเป็นผลพวงจากความรู้ ทัศนคติ ความคาดหวังและความเชื่อ เป็นต้น ในการหลอมบุคลิกภาพ สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอันดับรองศักยภาพทางสติปัญญา กระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ในอดีตเสมอไป คนเราใช้สติปัญญาเพื่อปรับตัวเหนือสิ่งแวดล้อม เช่น ตีความหมายใหม่ ปรับความเชื่อใหม่ เพื่อที่จะทำนาย และควบคุมเหตุการณ์

ต่าง ๆ ที่มีมนุษย์เข้าไปเกี่ยวข้อง เหมือนที่นักวิทยาศาสตร์ได้ทำการทดลองเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ได้ทำนายเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้ และเขายังได้กล่าวถึงการทำที่คนต่างจากคนอื่นเป็นผลที่แต่ละคนสร้างรูปแบบของตนเอง (Personal Constructs) ขึ้นเป็นลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของตนเองซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังได้นำทฤษฎีมาใช้ในการบำบัดรักษาบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตอย่างได้ผลดี

บรรณานุกรม

- นพมาศ อึ้งพระ. (2546). *ทฤษฎีบุคลิกภาพและการปรับตัว* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ ฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- . (2551). *ทฤษฎีบุคลิกภาพและการปรับตัว:ฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ ฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิจิตรพานิช เจริญขวัญ. (2551). *ระบบและทฤษฎีทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2544). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ ฯ: หมอชาวบ้าน.
- . (2554). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เรา รู้เขา)* (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ ฯ: หมอชาวบ้าน.
- Gabriele, C.. (2017). *George A. Kelly and his personal construct theory*. Published under The auspices of The George Kelly Society.
- George, A. K. (1970). *Perspectives in personal construct theory*. London: Academic Press.
- . (2003). *International handbook of personal construct psychology*. Hoboken, NJ.: John Wiley & Sons.
- George, B.. (2006). *C. George Boeree: Personality theories*. Shippensburg, PA.: Psychology Department Shippensburg University.